

Aktørbeskrivelser for kommunal sektor

20 arkivskapere fra
perioden etter 1965

IKA
HORDALAND

© Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS 2020

Interkommunalt arkiv i Hordaland
Kalfarveien 82
5022 Bergen
www.ikah.no

Redaktør: Thea Henriette Skjåk Nielsen

Redaksjon: Theresa Rosell-Helland, Lars Fivelstad Smaaberg, Jørn Harald Grov, Sverre Fekjan, Linn Nodland, Elisabeth Rydland Eide, Einar Eide Skogseth, Erika Eidslott og Bengt Helland Eliassen.

Layout: Daniel González Expósito

Trykk: Allkopi NetPrint Bergen

ISBN: 978-82-92076-06-4

Prosjektet er finansiert av Arkivverket og Interkommunalt arkiv i Hordaland.

Innhold

Forord	4
Kommunale skatteutvalg	5
Sosialstyret	6
Arbeidsmiljøutvalget	7
Likestillingsutvalget	8
Tilsettingsutvalget	9
Administrasjonsutvalget	10
Hovedutvalg for helse og sosial	11
Hovedutvalg for undervisning	12
Hovedutvalg for kultur	13
Hovedutvalg for teknisk sektor	14
Kommunale næringsfond	15
Planutvalget (Plan- og bygningsutvalget)	16
Eldrerådet	17
Kontrollutvalget	18
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19
Utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid	20
Klientutvalget	21
Sentralarkivet	22
Flyktningkontoret	23
Arbeids- og velferdsetaten (NAV)	24
Litteraturhensvisning	25

Forord

I desember 2019 fikk IKA Hordaland tildelt utviklingsmidler fra Arkivverket til et prosjekt om å utarbeide standardiserte aktørbeskrivelser for kommunal sektor. Prosjektet bygger videre på arbeidet til Liv Mykland og Kjell-Olav Masdalen som i boken *Administrasjonshistorie og arkivkunnskap* (1987) presenterer kommunalt arkivmateriale fra perioden fram til 1965.

I dette heftet presenterer vi standardiserte beskrivelser av 20 arkivskapere fra kommunal sektor. Utvalget er gjort blant de større aktørene fra sentraladministrasjonen, helse- og sosialsektoren, kultursektoren, skolesektoren og teknisk sektor. I kartleggingsprosessen ble viktige endringer i etatsstrukturen i norske kommuner også vektlagt. Beskrivelsene følger KAISA-prosjektets syv anbefalinger til aktørbeskrivelse og er et supplement til deres arbeid. Aktørene er videre plassert i en tabell som tilsvare KAISAs tabell for samfunns plassering.

Et av formålene med prosjektet var å skape en oversikt over kommunale arkivskapere gjennom publisering av beskrivelsene på Arkivportalen. Prosjektet har kartlagt kommunale aktører og beskrevet bakgrunn for opprettelse, funksjon og hvilke arkivserier vi kan forvente å finne etter de enkelte arkivskaperne. Beskrivelsene viser også hvordan kommunalt ansvar og oppgaver har endret seg over tid. Resultat bidrar i sin helhet til å lette framfinning for både ansatte og brukere av arkiv.

Vi retter en stor takk til Gudmund Valderhaug som har bidratt med gode tilbakemeldinger og innspill.

Vi håper arbeidet vårt vil være til nytte og glede for alle brukere av kommunale arkiv. God lesning!

Dette prosjektet har vært på intern høring.

Thea H.S Nielsen

Thea Henriette Skjåk Nielsen
Bergen, 9. juli 2020

Kommunale skatteutvalg

De kommunale skatteutvalgene var hjemlet i Lov om betaling av skatt og innkreving av 21. november 1952 § 41 og 42. Ordningen avløste skattelovene av 1882 og 1911 som ga kommunestyrene adgang til å ettergi ilignet skatt.¹

Ordningen med de kommunale skatteutvalgene ble i 2005 endret fra å være obligatorisk for alle kommuner, til at det skulle være ett skatteutvalg per ligningskontor. Antallet skatteutvalg ble da redusert til 99.² Da skattebetalingsloven av 2005, som trådte i kraft 1. januar 2009, erstattet skattebetalingsloven av 1952 ble tallet igjen redusert til fem regionale skatteutvalg.³ Med dette opphørte ordningen med kommunale skatteutvalg.⁴

De kommunale skatteutvalgene kunne treffe avgjørelser i saker der det ble søkt om ettergivelse av skatt på inntil 200 000 kroner. I øvrige tilfeller skulle de gi en innstilling før de oversendte saken til skattefogden eller Skattedirektoratet.⁵

Skattebetalingsloven av 1952 gjorde det obligatorisk å ha et slikt utvalg, og fastslo at utvalget skulle bestå av en ligningssjef, et medlem valgt av formannskapet og et medlem valgt av fylkesmannen.⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹ Mykland og Masdalen (1987): s. 38.

² KommunalRapport (2005).

³ KommunalRapport (2008).

⁴ Skatteetaten (2008).

⁵ O.nr. 130 (2004-2005).

⁶ Mykland og Masdalen (1987): s. 38.

Arkivskaperkategori	Økonomiforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Finanser, økonomi, statistikk og folkeregister

Sosialstyret

Sosialstyret ble opprettet med hjemmel i lov om sosial omsorg av 5. juni 1964. Loven påla alle kommuner å etablere et sosialstyre og en sosialadministrasjon. Sosialstyret erstattet det tidligere fattig-/forsorgstyret og skulle sikre at bestemmelsene i sosialomsorgsloven ble fulgt.⁷

Sosialstyret var i funksjon fram til midten av 1980-tallet. Med endringer i nemndsstrukturen i norske kommuner, hvor antall nemnder ble redusert og erstattet av fem hovedutvalg, ble sosialstyret i stor grad erstattet av hovedutvalg for helse og sosial fra 1980 og utover.

Sosialstyret hadde sitt virke innenfor den enkelte kommune, og fikk sitt politiske ansvar og oppgaver fra kommunestyret. Sosialstyret var ansvarlig for at barnevernsnemnda og edruskapsnemnda var i funksjon, og skulle ved eventuelle forsømmelser gripe inn. Utover dette var både barnevernsnemnda og edruskapsnemnda selvstendige fagorgan som tok egne avgjørelser.⁸

Etter § 7 i sosialomsorgsloven skulle sosialstyret ha minst 5 medlemmer. Medlemmer og varamedlemmer, samt formann og nestformann skulle velges av kommunestyret. Medlemmene ble valgt for den kommunale valgperioden.⁹

Sosialstyret skulle sikre at kommunens innbyggere fikk det sosiale vernet de hadde krav på. Styret skulle samordne det sosiale arbeidet i kommunen, ha tilsyn med sosiale institusjoner og drive aktivt informasjonsarbeid om folks rettigheter og særskilte kommunale tilbud. Informasjonssplikten innebar også å gi opplysninger, råd og veiledning til enkeltpersoner. Sosialstyret skulle videre sørge for at formannskap og kommunestyre var oppdatert og informert om den sosiale situasjonen i kommunen.¹⁰

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁷ Norske kommuners sentralforbund (1979): s. 11 og 33.

⁸ Norske kommuners sentralforbund (1979): s. 17.

⁹ Sosialdepartementet (1980): s. 41.

¹⁰ Norske kommuners sentralforbund (1979): s. 11-12.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget ble opprettet med hjemmel i § 23 av lov om arbeidsvern og arbeidsmiljø av 4. februar 1977. Arbeidsmiljøloven var en videreføring av tidligere arbeidsvernlover og skulle sikre at arbeidsmiljøet ble ivaretatt utover minstekravet. Det har siden 1977 vært vedtatt en rekke større og mindre endringer i loven som har bidratt til å styrke arbeidstakernes rettigheter.¹¹

Arbeidsmiljøutvalget erstattet de tidligere verneutvalgene, som var sammensatt av verneombud og representanter fra arbeidsgiver.¹² Det er pålagt å ha arbeidsmiljøutvalg i virksomheter med minst 50 ansatte. Her skal arbeidsgiver, bedriftshelsetjenesten og arbeidstaker være representert. Arbeidsmiljøutvalget er underlagt Arbeidstilsynet. I kommunen fungerer arbeidsmiljøutvalget som et rådgivende organ med ansvar for å sikre at arbeidsmiljølovgivningen blir overholdt.¹³

Arbeidsgiver og arbeidstaker skal ha like mange representanter, og leder for utvalget velges vekselvis mellom representanter fra arbeidsgiver og arbeidstaker. Representanter fra bedriftshelsetjenesten har ingen avgjørelsesmyndighet i utvalget. Arbeidsmiljøutvalget er ansvarlig for å sikre et forsvarlig og trygt arbeidsmiljø i virksomheten. Dette innebærer å delta i planlegging av verne- og miljøarbeidet, samt følge opp spørsmål knyttet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd. Utvalget skal behandle saker om bedriftshelsetjeneste og vernetjeneste, spørsmål om opplæring og opplysningsvirksomhet og helse- og velferdsmessige spørsmål relatert til arbeidstid. Arbeidsmiljøutvalget tar opp saker på eget initiativ eller på initiativ fra verneombudet.¹⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

¹¹ Friberg (1983): s. 4, 10 og 23.

¹² Mykland og Masdalen, 1987: s. 201.

¹³ Arbeidsmiljøloven (2005).

¹⁴ *Ibid.*

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Likestillingsutvalget

Likestillingsutvalgets overordnede hjemmel var likestillingsloven. Loven fra 1978 forpliktet det offentlige til å aktivt jobbe for likestilling, med særlig sikte på å bedre kvinners stilling.¹⁵ I praksis ville dette si at alle offentlige ansatte og ledere i både stat, fylkeskommuner og kommuner hadde ansvar for likestillingsarbeidet innenfor sitt felt. Likestillingsutvalg ble opprettet i kommunene for å forvalte kommunens likestillingsoppgaver overfor arbeidstaker, publikum og de folkevalgte.¹⁶ Likestillingsutvalget er underordnet kommunestyret/ formannskapet.

Fra 1982 gjaldt Forsynings- og administrasjonsdepartementet sine framlegg til retningslinjer. Likestillingsutvalget skal sammensettes av medlemmer og varamedlemmer som velges av kommunestyret eller formannskapet. Etter regler i fjerde ledd i likestillingsloven § 21 skal kommunene og fylkeskommunene sende inn rapporter til Likestillingsombudet om utvalg som har blitt oppnevnt eller valgt.¹⁷

I et sluttnotat om likestillingsarbeid i 1990-årene konkretiserte Tenkegruppen, bestående av Likestillingsrådet, Kommunenes Sentralforbund og Barne- og familiedepartementet, hvilke likestillingsoppgaver kommunene hadde. Overfor arbeidstakere ble spørsmål om likelønn og flere kvinnelige ledere vektlagt. Videre ble likestillingsfremmende arbeid i skolesektor, helse- og sosialsektor, kultursektor og teknisk sektor trukket fram.

Likestillingslovens § 21 lovfestet minst 40% av begge kjønn i alle offentlige utvalg. Paragrafen kom i 1988, og trådte særlig i full kraft etter kommunevalget i 1991. Kommunestyret vedtok rammene for utvalgenes virksomhet. Ikke alle kommuner har egne likestillingsutvalg, i noen kommuner blir disse oppgavene ivaretatt av andre instanser.¹⁸

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹⁵ Likestillingsloven (1978).

¹⁶ Halsaa (1989).

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ NOU 1995: 15.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Frittstående organer
Forvaltningsområde	Justis- og politisaker, rettspleie, forhold til andre forvaltningsområder

Tilsettingsutvalget

Tilsettingsutvalgets hjemmel var å følge regler i en ansettelsesprosess.¹⁹ Dette ble knyttet til Hovedavtalens § 13-3 som åpner for at kommunen skal kunne opprette tilsettingsutvalg. I dag blir dette dekket av forvaltningsloven.²⁰

Utvalgene ble opprettet fast eller ved behov. Det saklige arbeidsområdet er ansettelsesprosesser i de enkelte kommunene. De sentrale oppgavene er å sikre at det ikke blir begått formelle feil i ansettelsesprosesser.

Tilsettingsutvalget er underordnet og blir ofte utpekt av kommunestyret. Tilsettingsutvalg består av etatsjef, rådmann og en arbeidstakerrepresentant. Arbeidstakerrepresentanten velger igjen representanter innenfor de arbeidsområdene utvalget skal dekke, som f.eks. skole, barnehage, helse og omsorg og sosialetaten.²¹ I kommuner uten tilsettingsutvalg, blir disse arbeidsoppgavene normalt forvaltet av Administrasjonsutvalget.

Tilsettingsutvalget har som oppgave å sikre at kandidater ikke blir forbigått eller diskriminert på bakgrunn av kjønn eller etnisitet under ansettelsesprosesser, eller at det foreligger inhabilitet. Etter likestillingsloven av 1978 fikk særlig kjønn og kjønnskvoltering relevans.²² I tillegg skal utvalget sikre at eventuelle krav til kompetanse og utdanning blir dekket.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

¹⁹ Frydenberg (1995).

²⁰ Kommunesektorens organisasjon (2020).

²¹ Austevoll kommune (notat til møte 06.01.1993).

²² Halsaa (1989).

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget ble opprettet med hjemmel i § 25 i kommuneloven av 12. november 1954²³, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunen ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.²⁴ For å avlaste formannskapet, og som et resultat av at kommunene i større grad engasjerte seg i personalspørsmål, hadde de fleste kommuner opprettet egne administrasjonsutvalg på et tidligere tidspunkt, men da som en frivillig ordning.²⁵ Administrasjonsutvalget var hovedutvalg for kommunens interne administrasjon og er underordnet kommunestyret. Utvalget fattet vedtak innenfor budsjettets rammer og etter de retningslinjer som var fastsatt i lov, i medhold av lov eller vedtatt av formannskap og kommunestyre. Utvalget skulle bestå av minst syv medlemmer der fem var valgt av kommunestyret og to av og mellom arbeidstakerorganisasjonene etter forholdstallsprinsippet.²⁶

Kommuneloven av 1992 stadfestet at administrasjonsutvalg kunne erstattes med andre ordninger dersom forslaget fikk tilslutning fra minst $\frac{3}{4}$ av de ansatte. I motsetning til tidligere reglement for administrasjonsutvalg fastslo ikke loven antall medlemmer, men opprettholdt kravet om at flertallet av representantene skulle være fra kommunen. Utover det som ble stadfestet i § 25 gjaldt de samme bestemmelsene for administrasjonsutvalget som andre faste utvalg jf. § 10.²⁷ Administrasjonsutvalget sitt arbeid har vært knyttet til kommunens arbeidsgiverfunksjon. Utvalget behandler saker om ansettelse, endring og omgjørelse av stillinger og søknader om permisjon. Administrasjonsutvalget har videre hatt ansvar for å vedta retningslinjer og instruksjoner for ansettelse og rekruttering og for å utarbeide personalpolitiske retningslinjer for reglement, rutiner og instruksjoner.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

²³ Norske kommuners sentralforbund (1983): s. 19.

²⁴ Stigen (2018).

²⁵ NOU 1974: 60: s. 41.

²⁶ Norske kommuners sentralforbund (1987): s. 40-41.

²⁷ Kommuneloven (1992) § 10 og § 25.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Hovedutvalg for helse og sosial

Hovedutvalg for helse og sosial ble opprettet med hjemmel i § 25 av kommuneloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.²⁸

Hovedutvalgene for helse og sosial ble etablert fra tidlig 1980-tallet og skulle styre og samordne arbeidet innen helse- og sosialsektoren.²⁹ Utvalget var underlagt kommunestyret og overtok de oppgavene som normalt hadde tilfalt sosialstyret. Utvalget ble igjen erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneloven av 1992 åpnet opp for en friere organisering av politiske organ i kommunene.³⁰

Hovedutvalg for helse og sosial besto av medlemmer med varamedlemmer, som ble valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden. Antall medlemmer og varamedlemmer varierte mellom kommunene.³¹

Hovedutvalg for helse og sosial sine oppgaver omfattet blant annet forebyggende sosialarbeid, familievern, barnevern, eldreomsorg, omsorg for funksjonshemmede, edruskap og barnehager.³² Utvalget hadde ansvar for å sørge for en planmessig og økonomisk organisering av sektoren, delegerer avgjørelsesmyndighet til administrasjonen samt føre kontroll med at vedtak ble iverksatt. Hvis ikke annet var bestemt fungerte utvalget som styre for helse- og sosialinstitusjoner. Utvalget skulle videre sørge for en samordning og et samarbeid med andre offentlige og private virksomheter og enkeltpersoner med tilsvarende oppgaver. Ved saker som gjaldt opprettelse, endring og inndragelse av stillinger hadde utvalget uttalelsesrett.³³

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

²⁸ Stigen(2018).

²⁹ Norske kommuners sentralforbund(1987): s. 19-20.

³⁰ Kommuneloven(1992).

³¹ Norske kommuners sentralforbund(1987): s. 19.

³² Norske kommuners sentralforbund(1980): s. 42.

³³ Norske kommuners sentralforbund(1987): s. 19-20.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Hovedutvalg for undervisning

Hovedutvalg for undervisning ble opprettet med hjemmel i § 25 av kommuneloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.³⁴

Hovedutvalg for undervisning var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok oppgavene til skolestyret. Utvalget var underordnet kommunestyret/formannskapet, som vedtok regler for valg og sammensetning, oppgaver, myndighet og regler for møtevirksomhet. Hovedutvalg for undervisning ble i stor grad erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneloven av 1992 åpnet for en friere organisering av politiske organ i kommunene.³⁶ I samsvar med grunnskulelova § 26 nr. 3 skulle utvalget ha minst 7 og maksimalt 35 medlemmer.³⁷ Medlemmene ble valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden.³⁸

Hovedutvalg for undervisning sine oppgaver var å arbeide med alle de undervisningsspørsmålene kommunen skulle behandle. Dette gjaldt forvaltning av midler, ansettelse, opprettelse av komitéer og nemnder, planarbeid og voksenopplæring. I mange kommuner hadde hovedutvalg for undervisning ansvaret for arbeidet med musikkskoler, fritidshjem og barnehager. Hovedutvalget kunne uttale seg i alle saker som vedgikk sektoren.³⁹ Det fungerte som styre for undervisningsinstitusjoner, dersom ikke annet var bestemt, og skulle være kommunen sitt samarbeidsorgan med offentlige og private organ med lignende arbeidsoppgaver. Hovedutvalget førte kontroll med at vedtak ble gjennomført og utarbeidet årsmeldinger.⁴⁰

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

³⁴ Stigen(2018).

³⁵ Norske kommuners sentralforbund, Håndbok-Hovedutvalg for undervisning (1987): s. 23.

³⁶ Kommuneloven(1992).

³⁷ Norske kommuners sentralforbund(1980): s. 51.

³⁸ Norske kommuners sentralforbund, Normalreglement for hovedutvalg i kommunene(1987): s. 29.

³⁹ Norske kommuners sentralforbund, Normalreglement for hovedutvalg i kommunene(1987): s. 30.

⁴⁰ *Ibid.*

Arkivskaperkategori	Undervisning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Hovedutvalg for kultur

Hovedutvalg for kultur ble opprettet med hjemmel i § 25 av kommuneloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.⁴¹

Hovedutvalg for kultur var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok de oppgavene som normalt hadde tilhørt kulturstyret. Utvalget hadde de kulturspørsmål kommunen skulle behandle som sitt ansvarsområde og var underordnet kommunestyret/formannskapet som vedtok reglement og oppgaver for utvalget.⁴² Da kommuneloven av 1992 trådte i kraft ble hovedutvalgene i stor grad erstattet av nye utvalg og komiteer ettersom loven åpnet opp for en friere organisering av politiske organer i kommunene.⁴³

Hovedutvalg for kultur besto av medlemmer med varamedlemmer, som ble valgt av og fortrinnsvis fra kommunestyret for den kommunale valgperioden. Ett av medlemmene måtte også være valgt inn i formannskapet. Antall medlemmer og varamedlemmer varierte mellom kommunene.⁴⁴

Hovedutvalg for kultur sine oppgaver omfattet budsjettarbeid, kulturplanarbeid og kontroll av tilskuddsmidler. Hovedutvalget hadde også ansvar for å tilrettelegge for samordning og samarbeid med offentlige og private kulturorgan og enkeltpersoner, samt drive informasjons- og rådgivningsarbeid for kulturorganisasjoner og enkeltpersoner i kommunen.⁴⁵ Hovedutvalget fungerte også som styre for kulturinstitusjoner, med mindre annet ikke var bestemt.⁴⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁴¹ Stigen (2018).

⁴² Norske kommuners sentralforbund (1980): s. 15.

⁴³ Kommuneloven (1992).

⁴⁴ Norske kommuners sentralforbund (1980): s. 15.

⁴⁵ Norske kommuners sentralforbund (1987): s. 37.

⁴⁶ Norske kommuners sentralforbund (1980): s. 16.

Arkivskaperkategori	Kultur
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning

Hovedutvalg for teknisk sektor

Hovedutvalg for teknisk sektor ble opprettet med hjemmel i § 25 av kommuneloven av 12. november 1954, og var et resultat av KS sin evaluering av nemndstrukturen i norske kommuner fra 1977. Evalueringen førte til at antall nemnder i kommunene ble redusert og erstattet av fem utvalg som gjenspeilet hovedområdene for kommunal sektor: administrasjon, undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor.⁴⁷

Hovedutvalg for teknisk sektor var i funksjon fra tidlig 1980-tallet og overtok de oppgavene som normalt hadde tilfalt teknisk styre. Utvalget var underordnet kommunestyret, som hadde den politiske lederrollen og det overordnede planleggingsansvaret.⁴⁸ Hovedutvalg for teknisk sektor ble i stor grad erstattet av nye utvalg og komitéer etter at kommuneloven av 1992 åpnet for en friere organisering av politiske organ i kommunene.⁴⁹

Medlemmene i hovedutvalget var valgt av kommunestyret for den kommunale valgperioden. Det var ikke lagt føringer for hvor mange medlemmer utvalget skulle ha. Kommunestyret valgte leder og nestleder.⁵⁰

Hovedutvalg for teknisk sektor var det samordnede organet for tekniske spørsmål i kommunen og tok for seg kommunaltekniske saker i form av samferdsel, boligutbygging, energispørsmål, drifts- og vedlikeholdsoppgaver og beredskapsoppgaver. Hvis ikke annet var bestemt fungerte hovedutvalget som bygningsråd, brannstyre og husnemnd i kommunen.⁵¹ Utvalget hadde ansvaret for en planfast, rasjonell og økonomisk organisering og drift av sektoren. I saker som gjaldt opprettelse av faste underutvalg, ansettelse og avskjedigelser og samarbeid med nabokommuner og fylkeskommunen hadde utvalget uttalerett.⁵²

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁴⁷ Stigen(2018).

⁴⁸ Norske kommuners sentralforbund(1987): s. 37.

⁴⁹ Kommuneloven(1992).

⁵⁰ Norske kommuners sentralforbund, Normalreglement for hovedutvalg i kommunene(1987): s. 24.

⁵¹ Norske kommuners sentralforbund,(1987): s. 37-39.

⁵² Norske kommuners sentralforbund, Normalreglement for hovedutvalg i kommunene(1987): s. 24-25.

Arkivskaperkategori	Tekniske administrasjoner
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Kommunale næringsfond

Kommunale næringsfond er en kommunal finansieringsordning med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og er med på å forvalte og følge opp kap. 550.64, kap. 553.60 og kap. 553.65. Disse midlene forvaltes også av fylkeskommunene. I 1984 presenterte Bygdeutvalget et forslag til en prøveordning med kommunale næringsfond gjennom NOU 1984: 21-A «Statlig støtte til distriktene».⁵³ Om lag 20 kommuner var med på denne ordningen. Likevel hadde mange kommuner, særlig kraftkommuner, opprettet slike fond mange år tidligere. Fra 1987 ble kommunale næringsfond et fast punkt på budsjettet til Kommunaldepartementet. I 1991 ble de integrert som en del av distriktpolitiske virkemiddelapparat, som f.eks. sammen med de fylkeskommunale Bygdeutviklingsfondene (BU-fond). Fram til 1994 var kommunene sine aktiviteter og engasjement med næringsutvikling formelt frivillig, men med noen føringer og krav fra høyere forvaltningsnivå. Fra og med 1. januar 1994 var kommunene til næringspolitiske aktører med lovpålagt delegert myndighet til å ta hånd om arbeidet, og rett til å være næringspolitiske aktører.⁵⁴

Næringsfondene har som formål å styrke nyskaping, innovasjon og næringsutvikling i kommuner som ligger innenfor det distriktpolitiske virkeområdet definert av Kommunal- og regionaldepartementet.⁵⁵ De kommunale næringsfondene er underordnet kommunestyret. Midlene i de kommunale næringsfondene skal ifølge kapittel 1, § 1 «bidra til omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene». Det innebærer blant annet at kommunene skal legge til rette for, og utvikle kommunalt næringsliv. Kommunene skal fordele tilskudd slik at det bidrar til å inkludere tilflyttere og styrke sårbare næringsmiljø. Tilskuddene skal også bidra til å etablere nye arbeidsplasser i kommuner som opplever vesentlig reduksjon i sysselsettingen.⁵⁶

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, referatprotokoller, forhandlingsprotokoller, brevkopier og saksarkiv.

⁵³ NOU 1984: 21-A: Statlig næringsstøtte i distriktene.

⁵⁴ Teigen: s. 35.

⁵⁵ Kommunal- og regionaldepartementet (2012): s. 6-7.

⁵⁶ Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler.

Arkivskaperkategori	Nærings- og ressursforvaltning
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Planutvalget (Plan- og bygningsutvalget)

Planutvalget ble opprettet med hjemmel i plan- og bygningsloven av 1985.⁵⁷ Loven ble endret 11. juni 1993 for å tilpasses den nye kommuneloven. Endringene handlet hovedsakelig om organisatoriske bestemmelser, saksbehandlingsregler og stattlige godkjennings- og kontrollbestemmelser. Etter § 9-2 ble det bestemt at kommunen skal ha et fast utvalg for plansaker.

Formålet med den gjeldende plan- og bygningsloven (2008) er å fremme bærekraftig utvikling, samordne offentlige oppgaver, sikre at byggetiltak blir utført i samsvar med loven og at saksbehandlingen blir forsvarlig utført.⁵⁸

Kommunestyret velger representanter til planutvalget, som skal ha minst tre medlemmer med varamedlemmer. Utvalget velger selv nestleder og leder. Utvalget kan ofte gi leder eller et arbeidsutvalg myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller saker som ikke har prinsipiell betydning.

Planutvalget arbeider med planlegging av arealbruken i kommunen. Disse planene er bindende for nye tiltak, og skal inneholde arealformål som landbruk, bebyggelse og friluftsliv. Reguleringsplaner skal utformes der loven pålegger det, eller der det fremgår av arealplanen. Disse blir utarbeidet som områderegulering (jf. § 12-2) eller detaljregulering (jf. § 12-3). Planutvalget behandler saker som vedkommer innløsning, erstatning, ekspropriasjon, utbygningssavtaler og saker som angår vei, vann og avløp. I mange kommuner er også byggesaksbehandlingen tillagt Planutvalget, og skal følge byggesaksbestemmelsene av 2010.⁵⁹ Som følge av endringene i 1993 ble bestemmelser om bygging, deling og refusjon ikke lenger tillagt bygningsrådet.

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁵⁷ Plan- og bygningslov(1985).

⁵⁸ Plan- og bygningsloven(2008).

⁵⁹ Byggesaksforskriften(2010).

Arkivskaperkategori	Bygnings-, nærings-, og oppmålingsvesen
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Næringsliv, kommunikasjon, ressurs og miljøforvaltning, tekniske oppgaver

Eldrerådet

Med ny lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd av 8. november 1991 ble kommunene pliktige ved lov til å ha et eget eldreråd. Norsk pensjonistforbund og Landsorganisasjonen i Norge hadde arbeidet for lovpålagte eldreråd i kommunene og fylkeskommunene siden 1978. I 1987 kom Sosialdepartementet med nye retningslinjer for eldreråd i kommunene der det ble anbefalt at hver kommune skulle ha sitt eget eldreråd. Fram til 1991 måtte forslag om eldreråd fremmes og vedtas i kommunestyret.⁶⁰

Bakgrunnen for den nye loven var den lave representasjonen av eldre i kommunene. Samtidig som at eldre over 70 år utgjorde 20% av de stemmeberettigede i landet, var det i kommunestyrene kun 0,7% av medlemmene som var eldre enn 70 år. Etableringen av eldreråd ville bidra til å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjaldt eldre.⁶¹

Medlemmene av eldrerådet velges av kommunestyret og blir valgt for den kommunale valgperioden. Kommunestyret avgjør også hvor mange medlemmer eldrerådet skal ha, men rådet velger selv leder og nestleder. Flertallet av eldrerådet skal være pensjonister.⁶²

Rådet skal fungere som et rådgivende organ for kommunen, og har de saker som gjelder levekår for eldre som sitt arbeidsområde. Under dette faller blant annet budsjett og kommuneplaner, tiltak og planer for helse- og sosialsektoren, samferdsel og kommunikasjon, og kulturelle tiltak for eldre. Rådet skal kunne uttale seg om alle fremlegg som gjelder eldre før kommunestyret tar stilling til fremlegget. Rådet kan også selv ta opp saker som berører eldre i kommunen.⁶³

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og referatprotokoller.

⁶⁰ Ot.prp. nr. 68 (1990-1991).

⁶¹ *Ibid.*

⁶² Regjeringen (09.09.2019).

⁶³ Regjeringen (06.09.2019), Hvordan eldreråd arbeider og Regjeringen (06.09.2019), Hva er eldreråd?

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget ble opprettet med hjemmel i § 77 av kommuneloven av 1992. Loven satte krav til at kommunestyret skulle velge et kontrollutvalg for å «forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning». Kontrollutvalget var underlagt kommunestyret. Tidligere var det formannskapet som hadde tilsyns- og kontrollansvar for kommunen.⁶⁴ Med opprettelsen av kontrollutvalg skulle denne kontrollen være mest mulig uavhengig av politisk ledelse. Det ble derfor krav om at medlemmene ikke skulle ha bindinger til politisk ledelse eller administrasjonen. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon fra 2004 ble det likevel krav om at minst ett av medlemmene i utvalget skulle være kommunestyremedlem.⁶⁵

I kommuneloven fra 2018 er det videre krav om det skal være minst fem medlemmer i utvalget, samt at lederen av utvalget ikke kan være medlem av samme parti eller gruppe som ordføreren, jf. § 23-1. Ved forskriften i 2004 ble det i tillegg stilt krav om at sekretariatsfunksjonen i utvalget ikke kunne utføres av kommunens administrasjon, eller av den som har revisjonsoppgaver for kommunen.⁶⁶ Da loven ble innført kunne f.eks. kommunerevisjonen utføre denne sekretariatsfunksjonen for utvalget.⁶⁷ Kontrollutvalget skal føre kontroll med revisjonen av kommunens regnskaper, og at kommunens økonomiforvaltning er i tråd med gjeldende regelverk. Videre skal det gjennomføre forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. I oppgavene inngår også å føre eierskapskontroll med dem som «utøver kommunens eierinteresser» jf. § 23-4. Det er kontrollutvalgets oppgave å lage plan for hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.⁶⁸ Utvalget skal disponere et sekretariat til arbeidet, som blant annet gjør saksbehandling, iverksetter vedtak og ivaretar arkivfunksjonen.⁶⁹ Sekretariatsfunksjonen er i et stort flertall av kommunene organisert i form av interkommunale selskaper (IKS).⁷⁰

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker og saksarkiv.

⁶⁴ Osterøy formannskap(1992)Skriv om konsekvensene av innføring av ny kommunelov i 1992: s. 3-4.

⁶⁵ Forskrift om kontrollutvalg i kommuner/fylkes. (2004) § 2.

⁶⁶ Forskrift om kontrollutvalg i kommuner/fylkes. (2004) § 20.

⁶⁷ Osterøy formannskap(1992)Skriv om konsekvensene av innføring av ny kommunelov i 1992: s. 4.

⁶⁸ Kommuneloven (2018) § 23-2, § 23-3 og § 23-4.

⁶⁹ Kommuneloven (2018) § 23-7 og Deloitte (2014): s. 165-166.

⁷⁰ Deloitte (2014): s. 165.

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Frittstående organer
Forvaltningsområde	Justis- og politisaker, rettspleie, forhold til andre forvaltningsorgan

Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Råd for personer med funksjonsnedsettelse ble opprettet med hjemmel i kommuneloven av 1992 § 5-12. Loven sier at kommunestyret og fylkestinget selv skal velge rådet, som har rett til å uttale seg i saker som henholdsvis gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Departementet gir forskrifter om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene.⁷¹

Rådet er et lovpålagt, rådgivende organ i kommuner og fylkeskommuner. Det har som oppgave å gi innspill i saker som gjelder funksjonshemmedes levekår, og er del av disse sakene før politikerne fatter sine endelige vedtak. Rådets anbefalinger vil være en sentral del av beslutningsgrunnlaget.⁷²

Råd for personer med funksjonsnedsettelse arbeider for å styrke personer med funksjonsnedsettelses innflytelse og deltakelse på alle samfunnsområder.⁷³ Som rådgivende organ vil rådet hovedsakelig jobbe med saker på et overordnet nivå som f.eks. med budsjett og kommuneplaner. Dette kan være saker knyttet til et selvstendig liv på områder som barnehage, skole, arbeid, helse- og omsorgstjenester, transport, kultur og fritid.⁷⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁷¹ Regjeringen.no (03.03.2020).

⁷² Asker kommune (28.01.2020).

⁷³ Bergen kommune.

⁷⁴ Regjeringen (12.04.2000).

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid

Utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid ble opprettet med hjemmel i kommuneloven av 25. september 1992 § 10 nr 2 og § 39. Loven ble endret i 2018, med mindre konsekvenser for utvalg og nemnder.⁷⁵ Likevel beholdt mange kommuner den gamle ordningen med hovudutvalg med egen myndighet også etter kommuneloven i 1992.⁷⁶

Utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid kan ha det politiske ansvaret for kommunen sitt arbeid med barnehager, undervisning, barnevern, andre tiltak for barn og unge, helsetjenester, pleie- og omsorgstjenester, sosialtjenester og edruskapsvern, individrettet kulturtiltak, idrett og andre fritidstiltak. Andre ansvarsområder kan også forekomme. Det skal i tillegg ta hensyn til mulige miljøkonsekvenser i alle saker innenfor sitt ansvarsområde. I saker utvalget ikke har vedtaksmyndighet, skal det gi innstilling til kommunestyret og plan- og næringsutvalget.⁷⁷

Etter kommuneloven kan slike utvalg opprettes etter behov i de enkelte kommunene, og både ansvarsområder og navn kan derfor variere. Alle medlemmer av utvalg for oppvekst, levekår, kultur og fritid velges direkte av kommunestyret, og et slikt utvalg må ha minst tre medlemmer.⁷⁸

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁷⁵ Kommuneloven (2018).

⁷⁶ Ullensvang formannskap. Reglement for oppvekst- og levekårsutvalet, vedtatt av heradsstyret i Ullensvang den 26.06.95, sak 52/95.

⁷⁷ *Ibid.*

⁷⁸ Kommuneloven (2018).

Arkivskaperkategori	Oppvekst og levekår
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Kirke, kultur, utdanning og forskning, helse og sosialsaker

Klientutvalget

Klientutvalget ble etablert med hjemmel i barnevernsloven av 1. januar 1993. Fra da av fantes det unntaksbestemmelser om klientutvalg i kommunehelsetjenesteloven, sosialtjenesteloven § 4 tredje ledd, barnevernsloven og arbeids- og velferdsforvaltingsloven (NAV-loven). Unntakene i de to førstnevnte lovene ble opphevet med ikrafttredelsen av helse- og omsorgstjenesteloven 1. januar 2012. Fra 2012 var det bare NAV-loven og barnevernloven som styrte ordningen med klientutvalg.⁷⁹

Virkeområdet gjelder for alle barn med vanlig bopel i Norge. Kongen kan gi forskrifter for Svalbard. Klientutvalgene skal, gjennom barnevernloven, «sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår».⁸⁰ Klientutvalget er underlagt de kommunale barneverntjenestene.⁸¹

Klientutvalget er et folkevalgt organ på kommunalt forvaltningsnivå.⁸² I følge barnevernloven § 2-1 tredje ledd kan kommunestyret avgjøre om de skal legge oppgavene til et slikt organ. I behandling av klientsaker må utvalget ha minst fem medlemmer.

Gjennom gjeldende lovverk er det ikke klargjort hvilke konkrete oppgaver som skal tillegges klientutvalgene.⁸³ Likevel finnes det noen føringer i loven. Kommunene har, i motsetning til fylkeskommunene, ansvar for å beskytte barn og ungdom som ikke er i institusjon. Klientsaker bør være en administrativ oppgave, og faller derfor under kommunestyret. Kommunestyret må i slike tilfeller ta stilling til hvilke saker som er viktige nok til at de bør bli gitt til behandling av et folkevalt organ, i denne sammenhengen klientutvalg.⁸⁴

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker.

⁷⁹ NOU 2016: 16.

⁸⁰ Barnevernloven (1992).

⁸¹ NOU 2016: 16.

⁸² *Ibid.*

⁸³ Ot.ptp. nr. 95 (2005-2006).

⁸⁴ Ot.ptp. nr. 44 (1991-1992); s. 20-21.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Sentralarkivet

Sentralarkivet kan betegne arkivetjensten i en kommune, eller et felles saksarkiv for flere av kommunens arkivskapere. Organiseringen av arkivtjenesten går fram av arkivforskriften av 11. desember 1998, jf. § 2-1: «arkivarbeidet i eit offentleg organ skal som hovudregel utførast av ei eiga eining, ei arkivteneste, under dagleg leiing av ein arkivansvarleg. Arkivtenesta skal vere felles for organet» og «inngåande post skal leverast til arkivtenesta» jf. § 3-1.85

Videre skal, jf. § 2-4: «Daglegarkivet vere sentralisert så langt dette er praktisk tenleg». Forskriften medførte også krav om standardisering av den elektroniske journalføringen og arkivsystemet, ved at «offentlege organ normalt (skal) nytte eit arkivsystem som følgjer krava i Noark-standarden», jf. § 2-9. Det ble også stilt krav til at offentlige organ skulle ha en arkivplan (jf. § 2-2), som skulle omfatte instruksjer, regler og planer for arkivarbeidet.⁸⁶

Sentralarkivet er ikke selv en arkivskaper, men har ofte oppgaver som drifter kommunens dagligarkiv. Det omfatter blant annet postmottak, journalføring, oppfølging av saker og arkivering, detaljert beskrevet i arkivforskriften i § 3-1 – 3-8.

Ordnningen med sentralarkiv var etablert i noen kommuner flere år før forskriften ble gjort gjeldende.⁸⁷ Kommunene fikk sin egen arkivstandard KOARK, som senere ble slått sammen med den statlige til NOARK 4.⁸⁸ Innføringen av K-kodesystemet fra 1992 la også opp til et system som tilsvarte NOARK-standarden.⁸⁹ Arkivplanarbeid, som også standardiserte rutiner og arbeid for arkivtjenesten, pågikk også på denne tiden.⁹⁰

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel kopibøker og saksarkiv.

⁸⁵ Forskrift om offentlege arkiv (1998).

⁸⁶ *Ibid.*

⁸⁷ Møteinnkalling 17.08.1994 fra Rådmannen i Osterøy kommune om innføring av felles saksarkiv og felles postmottak og Alvdal kommune (2008): 3.

⁸⁸ Fonnes (2008): s. 165.

⁸⁹ Interkommunalt arkiv i Hordaland (1991): s. 18.

⁹⁰ Interkommunalt arkiv i Hordaland (1993).

Arkivskaperkategori	Sentraladministrasjon
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Sentrale organer
Forvaltningsområde	Sentral myndighet

Flyktningkontoret

Bosetting av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene som selv vedtar hvor mange de ønsker å bosette. Blir det gjort vedtak om bosetting, forplikter kommunene seg til å følge bestemmelsene i introduksjonsloven av 1. september 2003.⁹¹

Formålet med loven er å styrke nyankomne innvandrere sine muligheter til å delta i yrkes- og samfunnslivet, og for økonomisk selvstendighet. Loven skal videre legge til rette for at asylsøkere raskt får kjennskap til norsk språk, kultur og samfunnsliv.⁹²

Flyktningkontoret, også kalt flyktningtjenesten m.fl., er i noen kommuner direkte knyttet til NAV.⁹³ Oppgavene og den interne organiseringen til flyktningkontoret kan være varierende. I noen kommuner har bosettingsansvaret blitt flyttet over fra boligkontoret til flyktningkontoret, mens i andre samarbeides det på tvers av ulike enheter i kommunen.⁹⁴

Blant flyktningkontoret sine oppgaver er å bosette flyktninger med oppholdstilatelse og å gi norskopplæring til nyankomne. Disse oppgavene utføres etter avtale med, og er finansiert gjennom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).⁹⁵

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel møtebøker, kopibøker, saksarkiv og klientmapper.

⁹¹ Kommunesektorens organisasjon (2015).

⁹² Introduksjonsloven (2020).

⁹³ UiT Norges arktiske universitet

⁹⁴ Thorshaug, Valenta og Berg (2009).

⁹⁵ Bodø kommune.

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

Arbeids- og velferdsetaten (NAV) ble etablert 1. juli 2006 med hjemmel i arbeids- og velferdsforvaltningsloven. I Stortingsproposisjon nr. 46 (2004-2005) «Ny arbeids- og velferdsforvaltning» la Bondeviks andre regjering frem forslag om at det skulle etableres en statlig Arbeids- og velferdsetat som ville overta arbeidsoppgavene til arbeidsmarkedetaten (Aetat), trygdeetaten og den kommunale sosialtjenesten. Forslaget ble behandlet i mai 2005, og fikk bred tilslutning i Stortinget.⁹⁶

Ideen om en felles velferdsetat ble først lagt frem av sosialkomiteen for Stortinget i 2001. Som følge av at for mange personer i yrkesaktiv alder sto helt eller delvis utenfor arbeid, og at det ofte tok lang tid før aktive arbeidsrettede tiltak ble satt inn, ba sosialkomiteen Stortinget om å utrede muligheten for en felles velferdsetat. Omorganiseringen av de statlige etatene skulle sørge for en mer helhetlig og effektiv forvaltning. Velferdstjenestene skulle også bli bedre tilpasset den enkelte brukers behov.⁹⁷

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for overordnet styring, ledelse og utvikling av NAV. NAV og kommunene har stor frihet til å selv velge organisering av forvaltningen.⁹⁸ Dette skyldes at NAV-kontorene ble opprettet gjennom avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunene. Gjennom samarbeidet hadde NAV-kontorene handlingsfrihet til å utarbeide løsninger som best gjagnet lokale behov og utfordringer.⁹⁹

Som etat forvalter NAV en tredjedel av statsbudsjettet gjennom diverse sosiale ytelser slik som dagpenger, arbeidsavklaringspenger, sykepenger, pensjon, barnetrygd og kontantstøtte. Deres oppgaver er å fremme overgang til arbeid samt sikre økonomisk og sosial trygghet. Dette gjelder blant annet ved arbeidsledighet, svangerskap, fødsel, aleneomsorg for barn, sykdom og skade, uførhet, alderdom og dødsfall.¹⁰⁰

Arkiv etter denne arkivskaperen inneholder som regel klientarkiv, møtebøker og kopibøker.

⁹⁶ Regjeringen, Bakgrunnen for Nav-reformen.

⁹⁷ Sosial- og helsedepartement (2002-2002): s. 1-2.

⁹⁸ Regjeringen, Bakgrunnen for Nav-reformen.

⁹⁹ NAV (26.08.2013).

¹⁰⁰ Regjeringen, Arbeids- og velferdsetaten (NAV).

Arkivskaperkategori	Sosiale oppgaver
Samfunnssektor	Kommune
Aktørtype	Forvaltningsorgan
Forvaltningsnivå	Fagetater
Forvaltningsområde	Helse og sosialsaker

LITTERATURHENSVISNING

Kilder fra arkiv

Austevoll kommune. *Tilsetjingsutvalet/tilsetjingrådet*. IKAH/1244-057/A/Aa/L0001.

Osterøy kommune. *Formannskapet. Uordnet arkiv fra perioden 1992-1994*.

Ullensvang herad. *Formannskapet. Uordnet saksarkiv fra 1995*.

Litteratur

Alvdal kommune (2008). *Arkivplan for Alvdal kommune*. Tilgjengelig fra: docplayer.me/20932011-Arkivplan-alvdal-kommune-2008.html (lest 14.07.2020).

Asker kommune (28.01.2020). «*Råd for personer med funksjonsnedsettelse*». Tilgjengelig fra: www.aker.kommune.no/politikk/politisk-styring/rad-for-personer-med-funksjonsnedsettelse/ (lest 13.03.2020).

Bergen kommune. *Kommunalt råd for funksjonshemmede*. Tilgjengelig fra: www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/kommunalt-rad-for-funksjonshemmede (lest 12.03.2020).

Bodø kommune. *Flyktningkontoret*. Tilgjengelig fra: bodo.kommune.no/flyktningkontoret/ (lest 04.06.2020).

Deloitte (2014). *Evaluering. Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dokumenter/evaluering-av-kontrollutvalg-og-kontrollutvalgssekretariat/id2358421/

Fonnes, Ivar (2008). *Arkivhåndboken*. Oslo: Kommuneforlaget.

Friberg, Odd (1983). *Arbeidsmiljøloven: Kommentarer til lov av 4. februar 1977 om arbeidsvern og arbeidsmiljølov m.v. med endringer ved lover av 3. juni 1977 nr. 52, 26. mai 1978 nr. 32, 13 juni 1980 nr. 37 og 39, 5. juni 1981 nr. 46, 26.mars 1982 nr. 5, 14. mai 1982 nr. 22, 11. juni 1982 nr. 52 og 17. desember 1982 nr. 91*. Oslo: Tanum-Norli.

Frydenberg, Bernt (1995). *Kommuneloven – førstehjelp for saksbehandlere*. Oslo: Kommuneforlaget.

Halsaa, Beatrice (1989). *Ingen heksekunst! Håndbok for kommunale Likestillingsutvalg*. Oslo: Kommuneforlaget.

Interkommunalt arkiv i Hordaland (1991). *Innføring av K-kodar i kommunen – Oppføringshefte*. Særnummer av Arkivjournalen, nr. 1/1991.

Interkommunalt arkiv i Hordaland (1993). *Kurs i arkivplanlegging*. Arkivjournalen nr. 2

- Kommunesektorens organisasjon (2020). *Kommunenes personalhåndbok*. Oslo: KF.
- Kommunesektorens organisasjon (18.11.2015). *Frivillig for kommunene å bosette flyktninger*. Tilgjengelig fra: www.ks.no/fagomrader/innvandring-og-integrering/flyktninger/frivillig-for-kommunene-a-bosette-flyktninger/
- KommunalRapport (2005). *Småkommuner mister lokale skatteutvalg*. Tilgjengelig fra: www.kommunal-rapport.no/administrasjon/smakommuner-mister-lokale-skatteutvalg/71699!/
- KommunalRapport (2008). *Skatteutvalg fjernet i stillhet*. Tilgjengelig fra: www.kommunal-rapport.no/oekonomi/skatteutvalg-fjernet-i-stillhet/63504!/
- Kommunal- og regionaldepartementet (2012). *Sammendragsrapport. Evaluering av kommunale og regionale næringsfond*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/rapporter/rapporter_2012/sammendragsrapport_evaluering_kom_fond.pdf
- Mykland, Liv og Masdalen, Kjell-Olav (1987). *Administrasjonshistorie og arkivkunnskap: kommunene*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- NAV (26.08.2013). «*Organisering av NAV-kontoret*». Tilgjengelig fra: www.nav.no/no/nav-og-samfunn/om-nav/fakta-om-nav/partnerskapet-i-nav/organisering-av-nav-kontoret (lest 19.mai 2020)
- Norske kommuners sentralforbund (1979). *Håndbok. Sosialstyre*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1982). *Håndbok. Administrasjonsutvalg*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok. Hovedutvalg for teknisk sektor*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok – Hovedutvalg for kultur*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1987). *Håndbok – Hovedutvalg for undervisning*. Oslo: Kommunalforlaget.
- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Ny nemndstruktur: temahefte til Håndbok – Kommunal virksomhet. En oppsummering av KT-rapport nr. 2/77, 2/78 og Normalreglement for hovedutvalg i kommunene*. Oslo: Kommuneforlaget.

- Norske kommuners sentralforbund (1980). *Revurdering av nemndstrukturen i kommunene – et diskusjonsgrunnlag*. NKS-rapport nr 2 1977. Oslo: Kommuneforlaget.
- Regjeringen (09.09.2019). «*Valg av eldreråd*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/valg-av-eldrerad/id2666686/ (lest 20.mai 2020).
- Regjeringen (06.09.2019). «*Hvordan eldreråd arbeider*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/hvordan-radet-arbeider/id2666688/ (lest 20.mai 2020).
- Regjeringen (06.09.2019). «*Hva er eldreråd?*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunalrett-og-kommunal-inndeling/veileder-for-eldrerad/hva-er-et-eldrerad/id2666685/ (lest 20.mai 2020).
- Regjeringen. «*Bakgrunnen for Nav-reformen*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/pensjon-trygd-og-sosiale-tjenester/nav-reformen/Bakgrunnen-for-NAV-reformen/id606533/ (lest 19.mai 2020).
- Regjeringen. «*Arbeids- og velferdsetaten (NAV)*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dep/asd/om-arbeids-og-sosialdepartementet/etatstyring/underliggende-etater/arbeids_og_velferdsetaten/id1511/ (lest 19.mai 2020).
- Regjeringen.no (03.03.2020). «*Råd for personer med nedsatt funksjonsevne*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/rad-for-personer-med-nedsatt-funksjonsevne/id2425376/ (lest 13.03.2020).
- Regjeringen.no (12.04.2000). «*Råd for funksjonshemmede*». Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/no/dokumenter/i-0975-b-rad-for-funksjonshemmede/id87549/#hov2 (lest 12.03.2020).
- Skatteetaten (2008). *Lemping av skatter og avgifter av hensyn til skyldneren*. Tilgjengelig fra: www.skatteetaten.no/contentassets/ae39b0e1cb474b9bbd703cef27233289/081219_rev_av_melding_om_lempning_paa_billighetsgrunnlag_endelig_versjon.pdf
- Sosialdepartementet (1980). *Lov om sosial omsorg av 5. juni 1964: de enkelte paragrafer med merknader*. Oslo: Sosialdepartementet.
- Sosial- og helsedepartementet (2002). «*St. meld.nr.13. Samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten. Tilråding fra Sosialdepartementet av 13 desember 2002, godkjent i statsråd same dag*». Tilgjengelig fra:

www.regjeringen.no/contentassets/f3d4b2eb10a649c0b73a5707dab0adfe/no/pdfs/stm200220030014000dddpdfs.pdf (lest 19.mai 2020).

Stigen, I. (2018). *Hvorfor politiske utvalg og komiteer under kommunestyret*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/contentassets/b322c5fc5c444c16830f048b488cb831/notat-utvalg-og-komiteer-under-kommunestyret.pdf

Teigen, Håkon. *Effektar av den smale distriktspolitikken*. Tilgjengelig fra: www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/krd/rap/2003/0006/ddd/pdfv/177373-effektaravdensmaledistriktspolitikken.pdf

Thorshaug, K., Valenta M. og Berit Berg (2009). *Bosetting av enslige voksne flyktninger*. NTNU Samfunnsforskning AS.

UiT Norges arktiske universitet. *Flyktningkonsulent*. Tilgjengelig fra: uit.no/utdanning/yrker/yrke?p_document_id=302581 (lest 104.06.2020).

Lover og forskrifter

Arbeidsmiljøloven. Lov 2020-03-20-8 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.

Barnevernloven. Lov 2018-06-22-83 fra 01.11.2019, LOV-2019-06-21-30 om barneverntjenester.

Introduksjonsloven. Lov 2020-04-24-35 fra 01.09.2003, 01.09.2004 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere.

Kommuneloven. Lov 1992-09-25-107 om kommuner og fylkeskommuner.

Kommuneloven. Lov 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner.

Likestillingsloven. Lov 1978-06-09-45 om likestilling mellom kjønnene.

Plan- og bygningsloven LOV-2008-06-27-71, Lov om planlegging og byggesaksbehandling.

Plan- og bygningslov LOV-1985-06-14-77, Plan- og bygningsloven.

Byggesaksforskriften Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak.

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner. Forskrift 15. juni 2004 nr.905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Forskrift 23. mai 2018 nr. 747 om Kommunal- og moderniseringsdepartementets distrikt- og regionalpolitiske tilskuddsposter forvaltet av fylkeskommunene.

Forskrift om offentlege arkiv. Forskrift 11. desember 1998 nr. 1193 om offentlege arkiv.

Norges offentlige utredninger

NOU 1974: 60. (1974). *Ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet.*

NOU 1984: 21-A. (1984). *Statlig næringsstøtte i distriktene.*

NOU 1995: 15 (1995). *Et apparat for likestilling.*

NOU 2016: 16 (2016). *Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.*

Odelstinget

Ot.prp. nr. 68 (1990-1991). *Om lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd.*

Ot.prp. nr. 44 (1991-1992). *Om lov om barnevernstjenester (barnevernloven).*

Innst. O. nr. 130 (2004-2005). *Instilling fra finanskomiteen om lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).*

Ot.ptp. nr. 95 (2005-2006). *Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (interkommunalt samarbeid).*

www.ikah.no
Kalfarveien 82, 5022 Bergen
telf.: 55 30 60 90
e-post: post@ikah.no
facebook.com/ikahordaland
Instagram: [@ikahordaland](https://instagram.com/ikahordaland)

